

РЕШЕНИЕ

№ 65

гр. София, 13.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД, 3-ТО НАКАЗАТЕЛНО ОТДЕЛЕНИЕ, в публично заседание на петнадесети ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Антоанета Данова
Членове: Даниела Атанасова
Невена Грозева

при участието на секретаря Невена П. Ангелова
в присъствието на прокурора Галина Стоянова
като разгледа докладваното от Антоанета Данова Касационно наказателно дело
от общ характер № 20228002200805 по описа за 2022 година

Производството е образувано по касационни жалби, депозирани от адв.Е. В., защитник на подсъдимия П. Г. П. и от С. Г. Й. лично и като наследник на починалата частен обвинител и граждански ищец К. В. Г., чрез повереника адв.М., срещу решение №40/16.05.2022 г., постановено по внохд №216/2021 г. по описа на Бургаски апелативен съд.

В жалбата на повереника на частния обвинител и граждански ищец се релевира единствено касационното основание по чл.348 ал.1 т.3 от НПК. Твърди се, че апелативният съд е проявил снизходителност като е потвърдил наложеното от първата инстанция наказание двадесет години лишаване от свобода на подсъдимия П., несъобразявайки, че деянието по настоящото дело се характеризира с изключително висока степен на обществена опасност, относима и към личността на дееца. За да аргументира горното твърдение, повереникът акцентира на следните обстоятелства 1. налице са четири квалифициращи престъплението признака; 2. начинът и причините за извършването му ; 3. подсъдимият е лице с обременено съдебно минало, с осъждане за опит за убийство и нанесени телесни повреди на други лица; 4. налице е негативна личностна характеристика. Същевременно повереникът посочва, че отчетените от съда смекчаващи фактори- младата възраст на П. и завършеното средно образование, нямат такова съществено значение, каквото им е било придадено. Моли се решението на въззивната инстанция да бъде отменено в частта относно наложеното наказание като явно несправедливо и делото да бъде върнато за ново разглеждане в предходен процесуален стадии, тъй като подходящото наказание за подсъдимия П. е доживотен затвор.

В жалбата, подадена от защитника на подсъдимия, на първо място се твърди, че той не е извършил инкриминираното му престъпление, или поне не с приетата от съдилищата правна квалификация. Поставя се акцент на това, че ако проверяващият съд беше обсъдил внимателно и кредитирал показанията на св. Г. Д., Г. В. и А. В. би достигнал до извод, че П. не е автор на престъплението, за което е привлечен да отговаря. На следващо място се изразява недоволство от доказателствената дейност

на въззивната инстанция, тъй като според защитника същата си е послужила с предположения, без обсъждане на противоречията в данните, съдържащи се в отделните доказателствени източници, при игнориране на оправдателните доказателства. По-нататък в жалбата се навежда оплакване за явна несправедливост на наложеното на подсъдимия П. наказание в посока неговото необосновано завишаване, предвид изминалия продължителен период от време от извършване на деянието до настоящия момент, младата възраст на подсъдимото лице, мотивите за стореното и процесуалното му поведение. Моли се в условията на алтернативност- да бъде отменено въззивното решение и подсъдимият да бъде оправдан или извършеното от него да бъде преквалифицирано в по-леко наказуемо престъпление по чл.119 или чл.128 от НК, или наказанието му да бъде намалено около минимума, предвиден в чл.116 от НК.

В съдебното заседание пред Върховният касационен съд повереникът на частния обвинител и граждански ищец поддържа касационната жалба по изложените в нея съображения и с направеното искане. Фокусът, който поставя е, че при индивидуализацията на наказанието въззивната инстанция не е оценила действителната значимост и тежест на установените по делото отегчаващи отговорността обстоятелства и налагайки му наказание лишаване от свобода за срок от двадесет години е поставила в невъзможност изпълнението на целите по чл.36 от НК. Що се отнася до касационната жалба на подсъдимия, повереникът взема становище за нейната неоснователност и моли да не бъде уважавана.

Защитникът на подсъдимия П. П.- адв.В. поддържа релевираните в жалбата оплаквания за нарушение на материалния закон и за явна несправедливост на наложеното наказание. Счита за незаконосъобразни изводите на решаващите съдилища относно авторството на деянието и правната квалификация на престъплението, за което П. П. е осъден. Намира, че от събраните по делото доказателства не може да бъде установено авторството в лицето на подсъдимия, което обосновава искането им за неговото оправдаване. На следващо място пледира, че правната квалификация на престъплението, за което П. е бил осъден е незаконосъобразна, поради което тя следва да бъде променена. По молба на подсъдимия заявява, че липсва умисъл за убийство. Излага съображения и за явна несправедливост на наложеното му наказание. Моли да бъде уважена касационната им жалба, а тази на повереника на частния обвинител- отхвърлена.

Представителят на Върховната касационна прокуратура намира касационната жалба на подсъдимия за неоснователна и предлага да бъде оставена без уважение, тъй като липсва допуснато от контролирания съд нарушение на материалния закон и явна несправедливост на наложеното наказание. Приема, че жалбата на частното обвинение не е лишена от основателност, тъй като определеното наказание от 20 години лишаване от свобода не съответства на степента на обществената опасност на деянието и дееца. Счита, че въззивният съд не е обсъдил детайлно личността на извършителя .

Подсъдимият П. Г. П. не се явява в съдебното заседание пред ВКС по лично желание, отразено изрично в писмен вид в изпратената му призовка, поради което не взема становище.

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД, трето наказателно отделение като обсъди доводите, релевирани в касационните жалби, становището на страните от съдебното заседание и извърши проверка на атакувания въззивен съдебен акт в рамките на правомощията си, установи следното:

С присъда №303 от 03.12.2020 г., постановена по нохд №287/2019 г., Бургаски окръжен съд е признал подсъдимия П. Г. П. за виновен в това, че вечерта на 18 срещу

19.06.2016 г., в /населено място/ при условията на опасен рецидив и по хулигански подбуди умишлено умъртвил Н. Г. Г., чиято смърт настъпила на 03.07.2016 г., като убийството е извършено по особено мъчителен за убития начин и с особена жестокост, поради което и на основание чл.116 ал.1 т.6 пр.2 и 3, т.11 пр.1 и т.12 пр.1 във вр.с чл.115 във вр.с чл.29 ал.1 б. „а“ и б. „б“ и чл.54 от НК го е осъдил на двадесет години лишаване от свобода, при първоначален „строг“ режим на изтърпяване.

На основание чл.59 ал.1 от НК съдът е зачел предварителното задържане под стража, включително и времето, през което подсъдимият е бил с мярка за неотклонение „домашен арест“.

На основание чл.45 от ЗЗД подсъдимият П. П. е бил осъден да заплати на К. В. Г. обезщетение за имуществени вреди в размер на 1500 лв., както и за неимуществени в размер на 120 000 лв., ведно със законната лихва върху сумите, считано от 05.07.2016 г. за първата сума и от 03.07.2016 г., за втората до окончателното им изплащане, като гражданският иск за неимуществени вреди е отхвърлен до пълния му предявен размер от 200 000 лв..

На основание чл.45 от ЗЗД подсъдимият П. П. е бил осъден да заплати на С. Г. Й. сумата от 80 000 лв., обезщетение за причинените ѝ неимуществени вреди, ведно със законната лихва, считано от 03.07.2016 г. до окончателното изплащане, като иска е бил отхвърлен до пълния му предявен размер от 130 000 лв.

С присъдата съдът се е разпоредил с веществените доказателства по делото и е възложил в тежест на подсъдимия направените разноски.

По въззивен протест на прокурор от ОП-Бургас, жалба от частния обвинител К. Г. и от защитника на подсъдимия П.-адв.В., пред Бургаски апелативен съд е било образувано внохд №216/2021 г., приключило с решение №40 от 16.05.2022 г., с което първоинстанционната присъда е била потвърдена изцяло.

Касационният протест и касационните жалби са НЕОСНОВАТЕЛНИ.

Преди да разгледа наведените от страните касационни основания, ВКС намира за необходимо да отбележи следното: един от сезиращите въззивното производство процесуални документи е жалба, подадена от повереника на частния обвинител и граждански ищец К. Г.. След нейната смърт, настъпила в хода на въззивното производство, с определение от 18.11.2021 г. Бургаски апелативен съд е конституирал в правата ѝ нейният единствен наследник- С. Й., встъпила в процеса до този момент като частен обвинител и граждански ищец на лично основание. Чрез повереника си последната е подала касационна жалба срещу въззивното решение от свое име и в качеството ѝ на наследник на К. Г.. Доколкото първоинстанционната присъда не е била обжалвана от частният обвинител и граждански ищец С. Й., същата не разполага с правомощие да обжалва въззивното решение от свое име, тъй като с него не са били накърнени нейни права и законни интереси. Прескачащото обжалване е недопустимо и след като една страна не е обжалвала първоинстанционният съдебен акт, тя не може да обжалва и въззивният, когато с него не е настъпила промяна в присъдата във нейна вреда. Ето защо, въззивното решение следва да бъде предмет на контрол по жалбата на С. Й., в качеството и на наследник, встъпил в правата на починалата ѝ майка- частен обвинител и граждански ищец, но не и в лично качество.

На следващо място, запознавайки се със съдържанието на касационната жалба, депозирана от защитника на подсъдимия и наведените в хода на пледоарията възражения, ВКС констатира, че част от тях касаят необоснованост на атакувания съдебен акт. Оспорването на фактическите обстоятелства, приети за установени от решаващия съд и твърдението, че те не се подкрепят от доказателствата, събрани по делото представлява оплакване за необоснованост на въззивното решение, която

необоснованост не представлява касационно основание по смисъла на чл.348 ал.1 от НПК, поради което ВКС не дължи произнасяне по нея.

Все пак, доколкото се твърди, че контролираният съд не е обърнал нужното внимание на показанията на св.Г. Д., св.Г. В. и св.А. В., че въззивното решение почива на предположения, че не са били обсъдени противоречията в гласните доказателствени средства и че са били игнорирани оправдателните доказателства за сметка на подкрепящите обвинителната теза, настоящият състав счита, че тези оплаквания следва да бъдат обсъдени в контекста на касационното основание по чл.348 ал.1 т.2 от НПК, независимо, че същото като такова, не е комуникирано в жалбата и пледоарията на защитника.

Посочените по-горе твърдения са лишени от основание. Въззивната инстанция е изготвила изключително прецизни мотиви, в които е обсъдила детайлно и задълбочено цялостния доказателствен материал, събран по делото. Не само, че не са били подминати показанията на свидетелите Г.Д., Г.В. и А.В., но съдържащите се в тях доказателствени факти са били изключително подробно анализирани и съпоставени и с данните от други доказателствени източници. Така на л.141 /лице и гръб/ от въззивното дело, съдът се е занимал с показанията на св.Г.Д., дадени в съдебната фаза на процеса, на досъдебното производство и в хода на проведената очна ставка с тогава обв.П., обсъдил е наличните противоречия между тях и ги е съпоставил с показанията на св.Т. Д. и С. Г. /М./. По същият начин въззивната инстанция е отдала нужното внимание и на показанията на свидетелите Г.В. и А. В. /л. 142-143 от въззивното дело/. В конкретния случай не обема на мотивите, а тяхното качество е това, което позволява на настоящият съд да направи извод, че не само не са били игнорирани коментиранията свидетелски показания, точно обратното- съдът е бил изключително акуратен и обективен при тяхното обсъждане. Тук е мястото да се посочи, че изключителна дискреция на решаващите съдилища е да кредитират с доверие или да отхвърлят конкретни свидетелски показания, стига тяхната интерпретация да е съобразно действителното им съдържание и смисъл и да бъдат изложени достатъчно убедителни мотиви за взетото решение, така както е сторил Бургаски апелативен съд. Не се констатира преиначаване на показанията на тримата свидетели в съдържателно отношение, а мотивите за отхвърляне на част от заявените от тях обстоятелства, не търпят критика. Съдът подробно е изследвал отношенията между Г. Д. и подсъдимия, правилно е съобразил противоречията и непоследователността в отделните му разпити относно поведението на подсъдимия П. спрямо пострадалия. Извършил е съпоставка и с други доказателствени източници, като тази му дейност е позволила да направи верен извод, че по отношение фактите за наличие на нож у пострадалия, с който той да е посегнал към подсъдимия, както и за нанасянето на побой на Н. Г. от св.Т. Д., показанията на Г. Д. са необективни и целящи да подпомогнат наказателно правното положение на подсъдимото лице. Апелативният съд убедително е защитил и изводите си за некредитиране с доверие на част от показанията на другите двама свидетели-братята Г. В. и А. В.. Страхът, който вторият свидетел е признал, че е изпитвал от подсъдимия още преди извършване на деянието по настоящото дело и опасенията, че П. П. може да му посегне, изразени и пред св.Д., както и опроверганите от СТЕ-за твърдения за това, че е направил снимки на побоя над пострадалия, са сериозен аргумент, послужил на решаващия съд да не приеме за истинни твърденията, направени в разпита му в хода на съдебното производство за това, че пострадалият ползвал ножове и винаги носел в себе си голям нож в специална чанта, а да даде вяра на заявеното от него на досъдебното производство- че Н. Г. бил много добър и кротък човек, не агресивен и не носел в себе си нож или друго оръжие. Що се касае до показанията на св.Г. В. съдът е изложил пространни мотиви за това, че

твърденията му за наличие на видеокамери на стопанисваното от него заведение и запис от тях, на който се виждал инцидента, са неверни, не само поради променящите се във времето негови показания досежно съдържанието на този запис, но и поради опровергаването им от други доказателствени източници.

Касационната инстанция държи да подчертае, че не може да ревизира вътрешното убеждение на предходните инстанции по фактите. Това е допустимо само тогава, когато при формирането на вътрешното убеждение не са спазени правилата за събиране, проверка и оценка на доказателствата. В конкретния случай обаче, въззивният съд е обсъдил задълбочено, всестранно, обективно и точно доказателствата по делото, като е изложил убедителни мотиви относно тяхната достоверност.

На следващо място, не се откриват изводи на съда, които да почиват на предположения или хипотези /впрочем и защитата не е посочила такива/. Не се набелязва и неоправдано игнориране на оправдателни доказателства и необосновано отдаване на примат на обвинителни такива.

Авторството на деянието в лицето на подсъдимия е изведено въз основа на прецизен анализ на относимите към този извод доказателствени средства: показанията на свидетелите Т. Д., С. Г., Г. Г., Р. Д., на веществените доказателства, заключенията на ДНК експертите и пр.

Това, с което настоящият касационен състав не се съгласява е оценката, която Бургаски апелативен съд е дал на показанията на свидетелите полицейски служители Т., Д. и А.. Тримата са възпроизвели разказа на подсъдимия за събитията в инкриминираната вечер и за неговото участие в нанасянето на побой на пострадалия. От една страна доказателствените факти, за които трите лица са свидетелствали представляват производни доказателства, които могат да бъдат ползвани само в три хипотези- когато се явяват средство за разкриване на първични доказателства, проверяват първични доказателства или когато последните са недостъпни. В конкретния случай, подсъдимият отрича да е нанесъл побой на пострадалия или поне не с интензитета, констатиран от СМЕ-зи, като същевременно застъпва тезата, че е бил нападател с нож от Н. Г., а множеството удари по жертвата са били нанесени от Т. Д.. При това положение използването на производни доказателства е недопустимо, защото те не служат за проверка на първичните /каквито са данните в обясненията на подсъдимия/, а на практика ги заместват. От друга страна по-същественото е, че към момента на депозиране на изявленията на подсъдимия П. пред полицейските служители, той е бил в условията на полицейско задържане по подозрение за конкретно извършено престъпление, както Впрочем вярно е приел и въззивният съд. Това обстоятелство, наред с изрично декларираното от подсъдимия желание да ползва адвокатска защита по свой избор и за своя сметка, удостоверено в декларацията за запознаване с правата на задържаното лице и отсъствието на адвокат към момента на неговите „самопризнания“, изключва възможността да бъдат ползвани показанията на свидетелите Т., Д. и А.. ЕСПЧ обръща особено внимание на ранния достъп до адвокат като една от процесуалните гаранции на правото на справедлив процес. В условията на полицейско задържане всяко лице има право да не свидетелства срещу себе си и да запази мълчание, както и правото да бъде подпомагано от адвокат, когато е разпитвано. Всякакъв официален контакт с представителите на полицията, предполага съблюдаване на посочените две права. В тази връзка е невярно становището на апелативния съд, че става въпрос за неформална комуникация, и това е така, тъй към този момент П. П. е бил задържан и то по подозрение за извършено конкретно престъпление. Според ЕСПЧ правото да се запази мълчание и правото на адвокатска защита са напълно самостоятелни и отказът от едното от тях не води до отказ от другото. Дори когато лицето се е съгласило да

даде сведения на полицията, след като е било информирано, че думите му могат да бъдат ползвани като доказателство срещу него, това не се счита за напълно информиран избор, ако то не е било изрично уведомено за правото да запази мълчание и *ако неговото решение е било взето без консултация с адвокат /Navone et autres c.Monako; Stojkovic c.France et Belgique/*. По настоящото дело, макар и подсъдимият да се е отказал от правото да запази мълчание, данните сочат, че същият не само не се е отказал от адвокатска защита, а точно обратното- изрично писмено е поискал да бъде защитаван от адвокат по личен избор. При липсата на такъв, всички изявления на подсъдимия, дадени пред полицейските органи, не могат да бъдат ползвани от съда за обосноваване на обвинението. Независимо от горното, по делото са налице достатъчно други доказателства, които установяват както авторството на деянието в лицето на П. П., така и механизма на неговото извършване.

При така установената фактическа обстановка от въззивния съд, материалният закон е приложен правилно. Поведението на подсъдимия П. осъществява престъпния състав на чл.116 ал.1 т.6 пр.2 и 3, т.11 пр.1 и т.12 пр.1 във вр.с чл.115 във вр.с чл.29 ал.1 б. „а“ и б. „б“ от НК.

Пред касационната инстанция се прави искане за преквалифициране на престъпното поведение на подсъдимия П. в по-леко наказуемо престъпление по чл.119 или чл.128 от НК. Аналогични възражения са били правени и пред въззивната инстанция, която задълбочено ги е разгледала и аргументирано отхвърлила. За да е налице неизбежна отбрана, респективно превишаване на нейните предели е необходимо на първо място да се констатира наличието на противоправно нападение от страна на пострадалия спрямо личността или правата на подсъдимия или на друго, каквото по настоящото дело не е установено. Твърденията, че пострадалият Н. Г. е нападнал с нож подсъдимия категорично са опровергани от показанията на св.Т. Г., дадени на досъдебното производство в разпитите му от 19.06.2016 г. и от 20.06.2016 г., надлежно приобщени на основание чл.281 ал.5 във вр.с ал.1 т.2 от НК и верифицирани от свидетеля в съдебното заседание пред първостепенния съд; от показанията на св. С. Г., на св. А. В. от досъдебното производство от 28.09.2016 г., приобщени по реда на чл.281 ал.4 във вр.с ал.1 т.1 от НПК, на свидетелите К. Д. и П. П., извършили проверка на пострадалия на инкриминираната вечер и не открили в него нож или друго оръжие, на свидетелите Б. Д., И. К. и С. С., както и от писмените доказателствени средства- протоколи за оглед на местопроизшествие, от които е видно, че нож не е намерен нито на мястото на извършване на деянието и в близкия до него район, нито в контейнера за смет, където е бил изхвърлен сака на пострадалия. При това положение касационният съд се съгласява с извода на въззивния, че противоправно нападение от страна на пострадалия спрямо подсъдимия не се установява, а след като такова не е налице, то липсва института на неизбежната отбрана, респективно превишаване на нейните предели. От друга страна, дори да се приеме наличието на нож в пострадалия и замахването по отношение на подсъдимия /нещо, с което настоящият състав категорично не се съгласява/, то според приетите от въззивната инстанция факти подсъдимият е нанесъл няколко последователни и силни удари с юмруци в областта на главата и лицето на пострадалия, под въздействието на които той паднал на настилката, след което П. продължил да му нанася множество силни ритници, концентрирани в лицето и главата в дясно странично. При тези факти, дори да е имало нападение, то с падането на пострадалия на земята, същото е било окончателно преустановено, а съгласно трайната съдебна практика *„убийството не е извършено при неизбежна отбрана или превишаване на нейните предели, когато противоправното нападение*

от страна на пострадалия е отблъснато и прекратено и последният няма възможност веднага да го възобнови“ /Р-632-87-II н.о на ВС/.

На следващо място неоснователно е и възражението на защитата на подсъдимия, че последният следва да носи отговорност за причиняване на тежка телесна повреда. Съгласно разрешенията, дадени в т.7 от Постановление №2/1957 г.на Пленума на ВС, в случаите, когато деецът иска или допуска причиняване на смърт или телесна повреда на пострадалия /алтернативен умисъл/, той следва да отговаря по чл.115 или чл.116 от НК или за опит към тези престъпления в зависимост от това дали е настъпила смъртта, или не на пострадалия. Алтернативен умисъл ще е налице, когато деецът се насочва към два или повече престъпни резултата, различни по характер, като цели или допуска настъпването само на един, който и да е от тях. На л.159 /лице и гръб/ от въззивното производство, апелативната инстанция коректно е обосновала наличието на пряк алтернативен умисъл, изводим от конкретиката на приетите фактически обстоятелства, свързани с поведението на подсъдимия спрямо пострадалия. Така, съдът е отдал нужното значение на броя, силата, интензитета на нанесените удари, тяхната насоченост предимно към жизнено важна част- главата на пострадалия, темпоралната продължителност на нанесения побой, тежестта на причинените наранявания, поведението на П. след извършване на деянието-изоставяне на пострадалия в изключително тежко състояние. Всички тези факти са позволили на контролирания съд да направи вярно заключение, че подсъдимият е искал да причини който и да е от двата резултата -тежка телесна повреда или смърт на пострадалия, поради което законосъобразно е приел, че той следва да носи отговорност за „убийство“, а не за причиняване на тежка телесна повреда. Както беше посочено и по-горе, при пряк алтернативен умисъл, поради достатъчната определеност или конкретизация на престъпните последици, отговорността е за причиняване на по-тежката последица, когато тя е настъпила.

Що се отнася до справедливостта на наложеното наказание, налице са две противоположни искания- от частния обвинител за налагане на наказание „доживотен затвор“, а от подсъдимия за намаляване размера на определеното наказание лишаване от свобода.

ВКС се съгласява с преценката на решаващите съдилища за това, че справедливото наказание, което подсъдимият П. следва да понесе е лишаване от свобода в максималния размер, предвиден в разпоредбата на чл.116 ал.1 от НК, именно двадесет години.

За да се наложи наказание доживотен затвор е необходимо извършеното престъпление да е изключително тежко, съгласно чл.38а ал.2 от НК. Законодателят не е уточнил кое престъпление е „изключително тежко“, като единствено е определил кои престъпления счита за тежки /чл.93 т.7 от НК/ и за особено тежък случай /чл.93 т.8 от НК/.

В принципен план изключителността означава многобройност или изключителност, а не просто превес на отегчаващите отговорността обстоятелства, поради което случаят радикално се отклонява от обичайния с тази квалификация /Решение на ВС №267/1983 г. по НОХД №272/1983 г. на II НО/. В конкретния случай, изводът на апелативния съд, че престъплението по настоящото дело не разкрива белезите на „изключително тежко“ е верен и се споделя от касационния състав. Наличието на четири квалифициращи деянието признака, на които се поставя акцент в жалбата на частния обвинител, безспорно завишават неговата обществена опасност. Това отегчаващо отговорността обстоятелство обаче, наред с високата степен на лична обществена опасност на подсъдимия П., изводима от негативните характеристични данни, включително и такива, събрани чрез свидетелски показания и обремененото му съдебно минало, както и останалите

отегчаващи обстоятелства- безпричинното извършване на престъплението и проявената незаинтересованост и безчовечност към състоянието на пострадалия, изоставен в тежко увредено здраве, не представляват многобройни или изключителни по своя характер отегчаващи факти. Освен това начинът и механизмът на неговото извършване не бележи съществена отлика от обичайните случаи на убийства по чл.116 ал.1 от НК. Липсата на критичност и изразяване на съжаление за извършеното не може да бъде преценявана на плоскостта на отегчаващите отговорността обстоятелства, доколкото подсъдимият не признава вината си /което е негово право/ и това не може да се отчита в негова вреда. На следващо място, видно от свидетелството за съдимост на подсъдимия, налице са три осъждания. По първото П. е реабилитиран по право на основание чл.86 ал.1 т.3 от НК, а следващите две - по нохд №6/2009 г.на РС-Бургас и по нохд №1001/2011 г. на ОС-Бургас обосновават наличието на квалификацията „опасен рецидив“, поради което те не могат да бъдат повторно отчитани като отегчаващи отговорността обстоятелства.

При това положение напълно правилно решаващите съдебни инстанции са избрали на подсъдимият да се наложи най-лекото по вид наказание сред наказанията, предвидени в санкционната част на нормата на чл.116 ал.1 от НК, а именно лишаване от свобода. Посочените по-горе отегчаващи отговорността обстоятелства предпоставят налагане на максималния размер на наказанието лишаване от свобода-двадесет години. Налице е значителен превес на отегчаващите обстоятелства над смекчаващите, последните правилно отчетени от Бургаски апелативен съд.

Посочените в жалбата на подсъдимия благоприятстващи отговорността факти са били съобразени от въззивната инстанция. Тяхната относителна тежест е изключително малка, така че не могат да обосноват намаляване на размера на наказанието лишаване от свобода. Единствено продължителността на наказателното производство като фактор, който би могъл да бъде третиран в тази насока, не е била изследвана от решаващия съд. Във връзка с посоченото е необходимо да се отбележи, че продължителността на наказателния процес не следва да се разглежда единствено като математическа величина, а е нужно да се прецени сложността на делото, поведението на подсъдимия и това на компетентните власти. В конкретния случай производството се отличава с висока фактическа и правна сложност, събрани са многобройни писмени и гласни доказателства, както и експертни заключения, а продължителността на разследването не се дължи на бездействие на компетентните органи. С оглед на изложеното продължителността на производството /досъдебно производство и три съдебни инстанции/ в рамките на шест години и шест месеца, не е прекомерна. Претенцията на касатора, че процесуалното поведение на подсъдимия и мотива за извършване на деянието представляват смекчаващи отговорността обстоятелства, настоящият съд намира за лишена от основание. Както беше посочено и по-горе убийството е извършено напълно безпричинно, като подсъдимият не е познавал пострадалия отпреди. Тези обстоятелства не само не намаляват укоримостта на извършеното, а точно обратното- представляват отегчаващи отговорността обстоятелства и направената от въззивния съд в тази насока преценка е напълно споделима. Процесуалното поведение на подсъдимия няма отношение към реализацията на наказателната отговорност.

В заключение, ВКС не намира основания да намали размера на наложеното на подсъдимия П. П. наказание лишаване от свобода, нито пък да отмени въззивното решение и върне делото за ново разглеждане на апелативния съд с оглед налагане на наказание „доживотен затвор“. Определеното наказание двадесет години лишаване от свобода е достатъчно строго, за да удовлетвори целите по чл.36 от НК, като способства за осъществяване на превантивно психическо въздействие върху други неустойчиви членове на обществото, даде възможност на подсъдимия в един

значителен период от време да осмисли поведението си и да се поправи, а също така да създаде и обективни условия, които да отнемат възможността му да извърши нови престъпления.

По-нататък ВКС констатира, че нито първоинстанционния съд, нито въззивния са осъдили подсъдимия да заплати законоустановената 4% държавна такса върху уважената част на гражданските иски. Касае се за държавна такса, която не се дължи по искане на гражданския ищец, нито подлежи на преценка от съдилищата дали се дължи или не, като на основание чл.2 от Тарифа за държавните такси, които се събират от съдилищата по ГПК / „За граждански иск по наказателно дело се събира такса 4 на сто върху уважения иск ,но не по-малко от 50 лв.“ /, тя се следва по силата на закона. Ето защо, подсъдимият П. следва да бъде осъден да заплати такава такса в размер на 8060 лв.

И на последно място, настоящият касационен състав констатира, че след конституиране на С. Й. в качеството ѝ на граждански ищец в правата на починалия граждански ищец и неин наследодател К. В. Г., обезщетението за имуществени и неимуществени вреди се дължи на нея и в този смисъл въззивното решение и първоинстанционната присъда следва да бъдат изменени.

С оглед на всичко изложено дотук, настоящият касационен състав прие, че касационните жалби следва да бъдат оставени без уважение, а решението на Бургаски апелативен съд- в сила.

Водим от горното и на основание чл.354 ал.1 т.1 от НПК, ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД, трето наказателно отделение

Р Е Ш И:

ИЗМЕНЯВА въззивно решение №40 от 16.05.2022 г., постановено по внохд №216/2021 г. по описа на Бургаски апелативен съд в частта, в която е потвърдена първоинстанционната присъда досежно присъденото обезщетение за имуществени и неимуществени вреди на К. В. Г., ведно със законните последици и първоинстанционната присъда в същата част като:

ОСЪЖДА подсъдимия П. Г. П. да заплати на гражданския ищец С. Г. Й., правоприемник на починалия граждански ищец К. В. Г. обезщетение за имуществени вреди в размер на 1500 лв., ведно със законната лихва, считано от 05.07.2016 г. до окончателното изплащане на сумата, както и за неимуществени в размер на 120 000 лв., ведно със законната лихва, считано от 03.07.2016 г., окончателното изплащане.

ОСТАВЯ В СИЛА въззивното решение в останалата му част

ОСЪЖДА подсъдимия П. Г. П. да заплати държавна такса върху уважените размери на гражданските иски за имуществени и неимуществени вреди в размер на 8060 лв. /осем хиляди и шестдесет лева/.

РЕШЕНИЕТО не може да се обжалва.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1/

2/